

5.6.2017

SELVITYS KUNTOUTUKSEN KRITEEREISTÄ

Viite

HE 47/2017 vp, HE 15/2017 vp

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 29 §:n mukaan kunta vastaa potilaan lääkinnällisen kuntoutuksen suunnittelusta siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Lääkinnällisen kuntoutuksen tarve, tavoitteet ja sisältö on määriteltävä kirjallisessa yksilöllisessä kuntoutussuunnitelmassa. Kunta vastaa lisäksi kuntoutuspalvelun ohjauksesta ja seurannasta sekä nimeää potilaalle tarvittaessa kuntoutuksen yhdyshenkilön.

On syytä huomata, että kuntoutus ei ole yksittäinen toimenpide, vaan prosessi. Sosiaali- ja terveydenhuollon omana toimintana tai ostopalveluna järjestämä kuntoutus sekä Kelan järjestämä pitkälle standardoima kuntoutus perustuvat hyvään kuntoutuskäytäntöön ja vaikuttavuustuloksiin. Kuntoutuksen ja kuntoutumista edistävien toimintakäytäntöjen tulee toteutua osana hoidon ja hoivan, osallisuuden, koulutuksen, työllistymisen, työssä jatkamisen ja työhön paluun prosesseja.

Valtakunnallisia kuntoutuksen tarpeen arviointiin tarkoitettuja kriteerejä tai saatavuusperusteita ei ole valmisteilla tai suunnitteilla sosiaali- ja terveysministeriössä lukuun ottamatta apuvälinepalveluja. Kelalla on avo- ja laitospotilaan kuntoutuksen palvelukuvaukset ns. standardit kuntoutuksen palveluntuottajien hyväksymismenettelylle. Muilta osin kuntoutukseen kuuluvien eri toimintamuotojen ja terapioiden toteuttaminen perustuu asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen ja tutkittuun tietoon, osaamiseen ja hyviksi todettuihin käytäntöihin.

Ministeriön toimeksiannosta on valmistunut sairaanhoitopiirien apuvälinekeskusten asiantuntijoiden laatimat valtakunnalliset apuvälineiden luovutusperusteet, joita viimeistellään parhaillaan lausuntojen pohjalta.

Helsingin yliopistosairaalan erityisvastuualueen ohjausryhmän toimeksiannosta laadittu ohjeisto lääkinnällisen kuntoutuksen toimintakäytännöistä keskeisten suurten sairausryhmien osalta kuntoutuksen järjestämisen yhdenmukaistamiseksi valmistui toukokuussa 2017. Ohjeisto on lähdessä lausunnoilla. Useissa maakuntien sote-valmisteluryhmissä valmistellaan alueellisia kuntoutusta koskevia ohjeistuksia. Näiden alueellisten kriteerien pohjalta on mahdollista jatkossa valmistella yhtenäisiä eri sairausryhmä- ja terapiaryhmäkohtaisia tarpeen ja toimintamuotojen kriteereitä kuntoutukseen pääsyle. Toimintakyky on kantava ja keskeinen tavoite kaikessa kuntoutuksessa ja siksi asiakkaan yksilöllinen toiminta- ja työkyvyn arviointi on oleellinen osa myös tulevisssa sote-keskuksissa ja maakunnan liikelaitoksen järjestämissä palveluissa.

Hallituksen ohjelman mukaan hallituskaudella toimeenpannaan kuntoutusjärjestelmän kokonaisuudistus. Kuntoutuksen uudistamiskomitean työ on käynnissä ja tarkoitus on antaa kuntoutusjärjestelmää ja sitä ohjaavaa lainsäädäntöä koskevat muutosehdotukset syksyllä 2017 siten, että kuntoutuksesta vastaavien toimijoiden vastuunjako on selvä ja asiakaslähtöinen kuntoutus toimii saumatomasti.

Komitea tarkastelee kuntoutusta osana asiakkaan kokonaisprosessia ja siihen kuuluu yhtenä osana sote-uudistuksen rakenteisiin liittyvän palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman osaksi myös kuntoutustarpeen arviointi sekä sote-keskuksissa (fysioterapeuttien suoravastaanotot) että pitempikestoisille terapioille maakunnan liikelaitoksen järjestämänä. Kärkihankkeissa kehitettyä keskitettyä palveluohjaus- mallia ja erityisesti työelämän ulkopuolella olevien kuntoutusmahdollisuuksien parantamiseen tähtäävää matalan kynnyksen toimintakykykeskus-mallin toimivuutta ollaan parhaillaan arvioimassa komitean jaostoissa.

Osana valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa selvitetään parhaillaan kotimaisia ja ulkomaisia malleja toimivista keinoista asiakkaiden ja potilaiden tavoittamiseksi, palveluihin pääsyn kynnyksen madaltamiseksi ja palveluintegraation toteuttamiseksi.

